

DELAVSKA POLITIKA

IZHAJA TRIKRAT TEDENSKO: OB TORKIH, ČETRTHIH IN SOBOTAH

Naročnina v Jugoslaviji znaša mesečno din 12.—, v inozemstvu mesečno din 20.—. — Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, pošt. predal 22, telef. 2326. Čekovni račun št. 14.335. — Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. — Nebrankirana pisma se ne sprejemajo. — Mali oglasi trgov. značaja, vsaka beseda din 1.—, mali oglasi, ki služijo v socialne namene delavstvu in nameščencem, vsaka beseda din 0.50

Štev. 24

* Maribor, sobota, 1. marca 1941

* Leto XV

Nova gospodarska politika

»Hrvatski dnevnik« piše:

»Kapitalizem, kakor vsak drug destruktivni pojav, zna v svoje svrhe izkoristiti zakonske praznine. Evo, vsi poljedelski pridelki se niso pod nadzorstvom oblasti in sicer iz enostavnega razloga, ker so kmetje v poslednjih letih preveč trpeli vsled velike razlike v cenah med poljedelskimi in industrijskimi proizvodi. Najprvo bo treba določiti vrednost industrijskih proizvodov, nujno potrebnih za življenje, nato se bo šele moglo spraviti cene kmetijskih pridelkov v pravo razmerje proti industrijskim proizvodom. Med tem pa to skrb za poljedelstvo izkoriščajo veleposestniki, ki s svojimi posestvi upravljajo na popolnoma kapitalističen način in pri tem pozabljajo, da je lastništvo zemlje bolj kot katero drugo lastništvo, moralnega značaja, da je samo oni narod samostojen, ki razpolaga s svojo zemljo... na kateri temelji narodov obstoj. Neki veleposestniki mislijo, da smejo sabotirati novo gospodarsko politiko na ta način, da polja niso posejali s pridelki, za katere so že predpisane maksimalne cene...«

Članek je zanimiv: V njem je govora proti kapitalizmu.

Tudi nova gospodarska politika, o kateri večkrat piše »Hrvatski dnevnik«, ima kapitalistično jedro, ker se opira na načelo zasebne lastnine proizvodnih sredstev in priznava pravico do dobička in bogastva, ki pa se ga doseže samo na ta način, da tisti, ki ima proizvodna sredstva (tovarne, zemljo itd.) lahko izkoristi sočloveka, ki nima drugega, kot svoje roke za delo. Dokler je kapitalizem v načelu priznana gospodarska osnova in je na tej osnovi zgrajeno tudi vse naše zakonsko pravo, je odveč govoriti, da bi mogli poljedelci, pa najsi so že veliki ali mali, voditi svoja posestva drugače kot po kapitalističnih načelih.

Drugo, kar je za novo gospodarsko politiko, o kateri je govora, značilno in vse graje vredno, pa je argument, da se cene kmečkim pridelkom ne morejo maksimirati, ker se morajo kmetje najprvo nekoliko opomoči od udarcev prejšnjih let, ko so slabo prodajali svoje pridelke in šele potem, ko se bodo opomogli in bodo tudi cene industrijskim proizvodom postale primerne, bo mogoče pristopiti določitvi cen tudi za poljedelske proizvode. Toda gospodje, ki mnogokrat govorijo o delavstvu in veliki skrbi za to delavstvo, pa pozabljajo, da je v tem boju med zemljiško rento in industr. ter fin. kapitalom delavstvo tisti otrok, ki dobiva udarce od obeh strani.

Delavstvo s te vrste gospodarske politiko ne more biti zadovoljno, ker mu preveč reže v meso in slabi njegov organizem. Cene poljedelskim proizvodom rasejo, podjetnik pa se brani zvišati mezde. Delavec ne more nehati jesti, dokler bo napočil tisti trenutek, ko bodo rekli: Cene kmečkim in industrijskim proizvodom so se izravnale, sedaj pa jih bomo maksimirali. Da bi delavstvo tako dolgo moglo čakati, ne bo šlo.

Treba bo poseči po drugem receptu in to ne glede na vse ono, kar se je zagrešilo nad kmetom v prošlosti, da je propadal.

Vsled nesorazmerja med cenami poljedelskih in industrijskih proizvodov.

Cene vsem življenjskim potrebščinam in vsemu, kar lahko vpliva na razvoju teh cen, je treba maksimirati in preprečiti nadaljnje naraščanje draginje.

To je potrebno zaradi — delavstva. Kajti delavstvo ni v tistem prijetnem položaju, da bi v času naraščanja draginje dobilo za toliko povišane mezde, da bi moglo nadoknaditi, kar je zgubi-

Pakt z Madžarsko podpisan

Slovesna izmenjava listin o prijateljski pogodbi z Madžarsko
Zunanji minister dr. Cincar-Marković v Budimpešti

Dne 26. t. m. je prispel v Budimpešto naš zunanji minister dr. Cincar Marković k podpisu listine o sklenjeni prijateljski pogodbi z Madžarsko.

Zunanji minister je bil sprejet zelo slovesno v predstavnih prostorih.

Po izvršenih formalnostih je bil naš zunanji minister sprejet pri ministrskem predsedniku Telekiju in reagentu Hortyju. Na dveh pojedinah so bile z obeh strani izrečene zdravice in dane izjave. V petek, dne 28. t. m. je dr. Cincar Marković odpotoval nazaj v Beograd.

V našem listu smo že pisali o potrebi sporazuma in prijateljskih odnosih

med nami in Madžarsko. V času, ko se z malimi narodi skoroda več ne računa, je treba, da ti likvidirajo medsebojne spore in se povežejo med seboj, ker bodo le na ta način lahko nekaj predstavljali v »koncertu« velesil.

Prijateljski sporazum z Madžarsko je važen tudi zato, ker tvori lahko pomemben prispevek k ustaljenju razmer na Balkanu in ohranitvi miru. Medsebojno pomirjenje in složne narode na Balkanu in v Podonavju ne bo mogel nihče izkoristiti in izigrati drugega proti drugemu v svojo lastno korist. Kadar odpade ta možnost, potem tudi ni verjetno, da bi si kdorkoli, ki išče v tem prostoru kakšnih svojih interesov, kaj prida obetal

od tega, ako bi tvegala kakšen tak poskus, če ga ne bi mogel doseči mirnim potom.

Po informacijah, ki jih imamo iz Budimpešte, vemo, da je bil ta pakt sprejet v madžarski javnosti v resnici iskreno in da ga toplo pozdravlja. Tudi pri tej priliki moramo ugotoviti, da so bili madžarski socialisti, tako kot mi, že od nekdaj poborniki takega pakta. Kdor ima priliko razgovarjati z madžarskim narodom, se je v teh dneh lahko prepričal, da je treba razločevati med pakti, ki se jih sklene pod silo razmer, od paktov, ki so sklenjeni iz resnične obojestranske, notranje potrebe.

Italijanska Somalija zavzeta

Po padcu glavnega mesta so se angleške čete izkrcale tudi na skrajnem koncu severovzhodne Somalije.

Angleško vojno poročilo: Dne 25. t. m. so angleške čete proti večeru vkorakale v glavno mesto italijanske Somalije in važno pristaniško mesto Mogadiscio ob Indijskem oceanu. Po zasedbi Dželibee in Margerite v južni Somaliji so angleške čete napredovale dnevno po 100 km proti severozapadu, ob obrežju in dosegle v treh dneh Mogadiscio.

Istovčasno so se angleške čete izkrcale tudi na severovzhodnem delu Somalije pri trdnjavi Gardafuj in jo zavzele. S tem je praktično prešla v angleško oblast vsa italijanska Somalija, ki meri 702.000 kvadratnih km. Mogadiscio ima 55.000 prebivalcev.

V Somaliji je italijanski odpor docela zlomljen. Italijanski vojaki se predajajo v velikih skupinah in je število ujetnikov naraslo že na več tisoč. Mesto Mogadiscio vsled vojne ni trpelo. V mestu so Angleži osvobodili 200 mornarjev zavezniških držav, ki so bili tamkaj internirani. Od 12. do 25. februarja so angleške čete prevalile razdaljo 900 km od svojih oporišč v notranjost Somalije.

Italijani so se umaknili iz mesta Bardere.

Računa se, da je bilo v zadnjih dneh ujetih okrog 4000 italijanskih vojakov in zaplenjenega mnogo orožja vseh vrst.

Iz Mogadiscia vodi 200 km dolga železniška proga na Bajdo in Lug, od katere se pri Bajdi odcepi stranska železnica, ki vodi tik do nekdanje abesinske meje.

Operacije v Somaliji vrše čete Južnoafriške republike.

lo vsled brezposelnosti in slabega zaslužka v preteklih letih ter odplačati svoje — dolgovc Narobe, vsako naraščanje cen pomeni zanj nadaljnje, še večje obubožanje. Razlika med mezdo in cenami postaja čezdalje večja. Porast cen more mogoče sanirati kmeta in industrija ter finančnika, nikakor pa ne delavca, tega more to samo še globje potisniti v bedo.

Ko bo draginja zajezena, potem pa naj se začne prekladati in na novo razdeljevati bogastvo. Kmet bo tako dolgo rad počakal, samo ako se mu da zagotovilo, da se bo to res zgodilo. Seveda je treba upoštevati istotako tudi delavstvo, ki ima pravico, predložiti svoj račun, ki ga mora upoštevati vsa država.

Italijansko vojno poročilo

Dne 24. t. m. so se oddelki nemške vojske prvič spopadli s sovražnikom v Libiji, 160 km južno od Bengazija pri Agedabiji. Sovražnik je izgubil več tankov in motornih vozil. Nekaj sovražnikov je bilo vjetih. Nemci niso imeli izgub. Nemška letala so močno napadala pristanišča in vojaška oporišča Angležev v Cirenajki. Zadet sta bili dve ladji po 8000 ton. V Djarabubu in Kufri se posadki upirata Angležem. V Eritreji topniški boji. — V Somaliji se nadaljuje junaški odpor naših čet vzhodno od reke Džube.

V zapadnem Sredozemskem morju je bila topljena neka trgovska ladja in v Tobruku nek sovražni rušilec. — V vzhodni Afriki so se v pokrajini Silmani v Sudanu premagane sovražne čete umaknile. Italijanske čete se po junaškem

odporu umikajo pred nadmočnim sovražnikom proti Mogadisciu.

Položaj na ostalih afriških bojiščih

Dne 24. t. m. so se spopadle prednje straže angleških motoriziranih čet v Libiji 240 km južno od Bengazija v smeri proti Tripolitani in od oddelki nemških motoriziranih enot. Po kratkem boju so se Nemci umaknili prav tako kot Italijani in se razpršili v puščavi.

Eritreja: Da se izbegne prevelikim izgubam, ki bi jih zahteval direktni napad na trdnjavo Keren, napreduje s severa angleška vojska ob obali proti Kerenu in Massui. Namen je priti italijanski vojski pri utrjenem Kerenu za hrbet.

Severno od Kerena so angleške čete zavzele dva nova kraja in s tem zožile obroč okrog trdnjave.

Abesinija: Prodiranje redne vojske in vstašev v Abesiniji se nadaljuje v vseh pravicah.

Boji okrog Tepelenija

Italijansko vojno poročilo

Na grški fronti nič omembe vrednega. Italijanska letala so živahno napadala grške postojanke, oporišča in letališča, kljub slabemu vremenu.

Grško vojno poročilo javlja, da so bili dne 26. t. m. najhujši boji okrog Tepelenija. Vendar so Grki izvedli samo tipanja, da bi se prepričali o moči posameznih italijanskih postojank. Italijani se močno upirajo in dobivajo ojačenja. — Pri vasi Malina, severno od Podgradca,

so bili Grki zadržani v nadaljnem prodiranju. — Na obeh straneh so bila v akciji izvidniška letala, 2 sovražni letali sta bili sestreljeni, 2 pa poškodovani.

V zadnjih 11 dneh je bilo sestreljenih 41 italijanskih letal nad albanskim bojiščem, 24 so jih sestrelili Angleži, 17 pa Grki.

Zaplenjen vojni material

Od začetka vojne v Albaniji je bilo zaplenjenih 130 italijanskih poljskih topov, 100 težkih topov in 1500 havbic ter mnogo vojnega materiala.

Posvetovanja v Ankari

Angleški zunanji minister in šef generalnega štaba Dill.

V Ankari so se dne 27. t. m. vodila posvetovanja med turškimi državniki in angleškim zunanjim ministrom Edenom ter šefom angleškega generalnega štaba Dillom. Nadalje se je Eden sestel z ameriškim in grškim poslanikom. General Dill pa s šefom turškega generalnega štaba, generalom Čakmakom.

Edena in Dilla je sprejel turški predsednik republike Ineni v dveurni avdienci.

Angleški poslanik Stafford Crips je iz Moskve dospel z letalom v Ankaru ra posvet z Edenom.

Eden je razgovarjal razen z ameriškim

in grškim poslanikom tudi z ruski in poslaniki balkanskih držav, razen z rumunskim.

Operacije proti Dodekanezu

Angleško vojno poročilo javlja, da so se angleške čete izkrcale na otoku Castellorizzo, ki pripada italijanskemu Dodekaneškemu otočju (največji otok Rhodos) ob obali Turčije. Na otoku je letališče za vodna letala. — Otok ima 20.000 prebivalcev.

Reuter poroča, da je to najbrž začetek napada na Dodekaneško otočje.

Ne more biti govora o vkorakanju nemških čet v Bolgarijo

trdijo uradno iz Berlina

Med tem ko ves svet dnevno pričakuje, da bo nemška armada krenila čez Donavo v Bolgarijo in od tam proti Grčiji, ter se s tem v zvezi širijo vesti o prihodu cele armade nemških častnikov v civilu na bolgarska tla, o popravljanju mostov in cest, čez katere naj bi krenila nemška armada, ter neposredno predstoječem odhodu angleškega poslanika iz Sofije, javljajo uradno iz Berlina:

»Nemčija živi z Bolgarijo v tesnem prijateljstvu, in ne bo storila nikdar nobenega koraka oz. dejanja, ki bi utegnilo skaliti to prijateljstvo. S to ugotovitvijo je zavzelo zunanje ministrstvo stališče do poročil, ki jih širi sovražnikova propaganda o nekem nemškem preplavljenju Bolgarije, da bi odvrnila pozornost javnosti od aretacije angleških tajnih agentov v Bolgariji. — Ta poročila imajo edini namen skaliti odnose med

Nemčijo in Bolgarijo. Nemško zunanje ministrstvo izjavlja, da ne more biti govora o vkorakanju nemških čet na bolgarsko ozemlje.«

SSSR ne bo intervenirala na Balkanu

Iz Carigrada so se razširile vesti, da je vlada SSSR obvestila vlade balkanskih držav, da ne bo v nobenem primeru intervenirala na Balkanu. V zvezi s tem pravijo, da ima Turčija sedaj svobodo akcije za slučaj nemškega vkorakanja v Bolgarijo. Kajti Turčija je vezana z Anglijo po pogodbi, da stopi na njeni strani v vojno, ako bi Nemčija ogrozila turške ali angleške koristi na Bližnjem vzhodu, toda le takrat, ako bi se s tem ne zapletla v vojno s SSSR. Ker pa se SSSR ne misli vmešati na Balkanu, je Turčija lahko brez skrbi, da bi prišla v navzkrižje s SSSR.

Letalski napadi na zapadu

Nemško vojno poročilo

Dne 26. februarja je neka naša podmornica potopila neko 8000 tonsko oboroženo trgovsko ladjo. Druga podmornica je ujela posadko neke angleške patrolne ladje. Nek naš bojni čoln je potopil angleškega rušilca. Bombniki so ponoči napadli angleška mesta Hull, Harwich, Yarmouth ter tovarne vojnih potrebščin v Ipswichu. Nad Rokavskim prelivom so bila sestreljena 3 letala. — V noči na 27. t. m. so naša letala napadla dve angleški mesti v južnovzhodni in južnozahodni Angliji. V noči na 26. kakor tudi v noči na 27. t. m. so angleška letala zaman poskušala napasti razne kraje v Nemčiji. Škoda je majhna. Vojaki niso bili ubiti.

Dne 26. t. m. ponoči so nemška letala napadla London in Cadix ter neko letališče, na katerem je bilo uničenih več

letal, dve pa sestreljeni. Angleški napad na Calais smo onemogočili in sestrelili 6 letal. V času od 23. do 26. februarja je bilo uničenih 33 sovražnih letal, lastnih pa smo zgubili 10.

Angleško vojno poročilo

Dne 26. t. m. so angleška letala napadla podnevu pristanišča ob obali Kanala, zlasti v Calaisu. 2 angleška lovca sta prisilila k umiku 12 nemških letal. — Nemci so napadali posamezna angleška mesta v noči na 27. t. m. — Angleška letala so napadla industrijski predel Kölna. Večje skupine letal pa ponovno napadla nemška vdorna oporišča ob Kanalu.

Napad na Köln je trajal dve uri in pol. Izmed pristanišč, ki prihajajo za vdor v Anglijo v poštov, so bila zlasti zadeta Boulogne in Vlissingen.

Spopad nad Malto

Nemško vojno poročilo: Dne 26. t. m. so nemška letala napadla Malto. Zbila so 10 angleških letal na tleh, 4 v zraku, 2 pa še Italijani.

Angleško vojno poročilo: Sovražna letala so napadla Malto. 7 sovražnih letal je bilo uničenih, šest pa najbrž tako težko poškodovanih, da niso dosegla svojih oporišč.

Boji nad Malto so trajali tri ure. Udeležilo se jih je najmanj 80 sovražnih letal. Tri ure po boju je priletelo sovražno letalo Rdečega križa in iskalo pogrešane letalce, ki jih je moralo biti precejšnje število. 3 angleška letala so bila sestreljena.

SSSR in oborožitev

V Moskvi zaseda vrhovni sovjet. V razpravi je proračun za l. 1941. Izdatki za armado so predvideni na skoro 80 milijard rubljev.

Krvav spopad v Amsterdamu in obsedno stanje v severni Holandiji

DNB poroča: V Amsterdamu je bilo izdanih nekaj ukrepov proti gotovemu številu židov zaradi napada na neko nemško izvidnico. Prišlo je do spopada, v katerem je bilo ubitih več židov in določeno število ranjenih. Nato so sledili nemiri in stavke v raznih podjetjih. Poleg tega je prišlo do spopadov med židi in arijci. Odgovornost za to nosijo židovski in protinemški elementi. Zato je bilo odrejeno izjemno stanje in je vsa oblast prešla v roke vojske. Prebivalstvo je pozvano, naj se vrne na delo. Kdor bi staval ali povzročal nered, bo kaznovan s 15 let ječe ali pa bo celo usmrčen.

Mornarica Združenih držav bo po izvedbi oboroževalnega programa imela 650 ladij in 15.000 letal.

Doma in po svetu

Novi podban v banovini Hrvatski je postal dr. Ivković, advokat v Zagrebu in član Samostojne demokratske stranke, ki je med Hrvati predstavnica Srbov. Prejšnji podban prof. dr. Ivan Kirbek, ki je pripadal HSS, je bil upokojen. Sedaj pa se oglašuje JRZ, ki pravi, da bi mesto podbana pripadalo njej, ne pa samostojnim demokratom, ker ima JRZ več Srbov zbranih v svojem okrilu, kot pa samostojni demokrati. — re... ni videti, da bi hrvatska JRZ s temi zahtevami uspela.

O delavcih in kmetih. Športši hrvaške delavske sloge, ki so vključeni v totalitarno gibanje HSS, so imeli te dni prireditve v prostorih »Delavske zbornice« v Zagrebu. Gospod Galinec je pozdravil dr. Mačka, ki je prišel na to zabavo in v svojem nagovoru rekel med drugim: »V teh prostorih so do pred kratkim paševali ljudje, ki niso nikdar želeli hrvatskemu narodu dobro in mu tudi danes ne žele...« — Na to je dr. Maček odgovoril: »Niso kmetje sami, ampak tudi delavci. To sta dva elementa, kot dve tračnici, ki sta položeni vzporedno v istem pravcu. Ako bi se ena od druge oddvojila, vlak bi »ausglajal«, toda to se ni zgodilo in se ne bo.« — Kdaj so socialistični delavci želeli hrvaškemu narodu slabo, pa ve samo gospod Galinec in njegova okolica.

Razgovori med našo vlado in nemškim ministrom prehrane so se vršili te dni v Beogradu. Razgovori so bili zaključeni zadovoljivo za obe strani. Kaj več pa o teh razgovorih ni znano.

Nemčiji dolgujemo sedaj za poslano blago 61.28 milijona mark. Pred kratkim je znašal naš dolg še 76.72 milijona mark. To se pravi, da dolgujemo Nemčiji še vedno okrog ene milijarde dinarjev.

S Španijo bomo trgovali odeslej na ta način, da bomo zamenjali blago. Glavno nam bo Španija dobavljala plutovino in kolofonijo.

Novišanje poštinih pristojbin. Od 1. aprila naprej bodo povišane poštne pristojbine. Poština za pisma se bo zvišala v krajevnem prometu na din 1.50, v medkrajevnem prometu na din 2.—. Priporočnina za pisma v bo stala din 5.—, na dopisnice pa bo treba lepiti znamke po din 1.50. Povišale se bodo tudi pristojbine za večino ostalih poštinih pošiljk.

Namesčencem SUZOR-ja se povišajo plače s 1. marcem t. l. za 25 odst., dnevničarjem pa od 1. februarja dalje za enak odstotek.

Novi predsednik trgovsko-industrijske zbornice je bil imenovan v osebi g. Karla Čeča, bivšega ravnatelja »Jugoslovanske tiskarne«. Predsednik novo ustanovljene obrtne zbornice pa je gradbeni podjetnik g. Karel Kavka. Kdaj se bodo vršile volitve v obe ustanovi, še ni znano.

V Parizu so nezadovoljni z novo francosko vlado. Ass. Press. Pariški listi, ki so pod nemško kontrolo, tudi z novo Petainovo vlado v Vichyju niso zadovoljni. Časopisi pravijo, da predstavlja nova vlada samo kompromisno rešitev ter da niso vsi novi ministri primerne osebe za izvajanje politike francosko-nemškega sodelovanja.

250 težko ranjenih italijanskih vojakov bodo poslali iz Grčije čez Jugoslavijo v Italijo.

Med SSSR in Romunijo je bila po poročilu Tassa dne 26. t. m. v Moskvi podpisana nova trgovinska pogodba, ki predvideva v prvem letu izmenjavo blaga za 800 milijonov dolarjev. SSSR bo izvažala v Romunijo bombaž in cink, Romunija pa v SSSR bencin.

1.533.000 mil. dolarjev je odobril kongres v Zedinjenih državah za mornarico in utrditev oporišč na otoku Guam ter gradnjo 40 podmornic.

O stanju gozdnege in lesnega gospodarstva v Sloveniji razpravlja te dni posebna anketa v Ljubljani. Anketa je bila sklicana na podbude kmetijske zbornice.

Skok na razdaljo 103 m je izvedel v Planici na odnotni skakalnici nemški smučar Kofler. — Višinska razlika na veliki skakalnici v Planici je tako velika, kot je visok ljubljanski »močnik«.

Smučarske tekme naše vojske so bile na Pokljuki od 22. do 26. februarja in se bodo nadaljevale od 4. do 9. marca. Tekme so bile na 18 km, na 30 km in v štafeti na 4 × 125 km. V tekmah na 18 km je dosegel podpor. Svigelj Jože prvo mesto s 1:03:17. V patrolni tekmah na 30 km je zasedla prvo mesto 1. planinska brigada s 2:50:3. Pri štafetni tekmah na 4 × 125 km je bil prvi podpor. Svigelj s 44:50.

Zlet gorenskih smučarjev bo dne 2. marca v Moistrani.

Jugoslovansko jeklo d. d., ki ima v Zenici svoje velike tovarne, je povišala delniško glavnico od 600 milijonov dinarjev na 800 milijonov dinarjev. 130 milijonov novih delnic prevzame država, 70 milijonov pa državna Hipotekarna banka d. d. V tej delniški družbi je svoj čas igral veliko vlogo dr. Stojadinović, ki jo je tudi pokenil in si vzel velik paket delnic. Glede teh delnic se je nekaj časa po njegovem padcu veliko govorilo in smo v nekaterih listih čitali, da so pravzaprav državna last. Kaj pa se je potem s temi delnicami zgodilo, javnost ne ve, ker je debata okrog tega vprašanja zaspala — celo v hrvatskih listih.

Italijanski parnik je raznesla eksplozija. — 1400 tonski italijanski parnik »Senio« je v splitskem zalivu eksplodiral. Parnik je vozil v Albanijo. Vzrok eksplozije ni znan.

Italijanski bombnik je padel na tla blizu frančiškanskega samostana v Zaostrogu pri Splitu dne 23. t. m. Trije člani posadke so se rešili s padalom. En častnik in en podčastnik pa sta ostala v letalu in se pri padcu na tla poškodovala. Letalo je bilo na poletu v Albanijo, pa Nek film iz SSSR, ki ga predvajajo sedaj v Beogradu, je imel velikanski uspeh, poroča Tass.

Ladja »Panama«, s 750 židovskimi izseljenci, je po poročilu DNB v bližini bolgarske luke Varne nasedla. Pričakuje se, da se bo posrečilo ladjo z židovskimi begunci rešiti.

Ali so se Angleži izkrcali v Grčiji ali se niso? O tem vprašanju se mnogo govori. Angleži zanikajo, Nemci trdijo, da so se izkrcali. Švedska je zgubila v sled potopitve v sedanjih vojni 40 odst. svojih ladij.

V Indokini se vrše posvetovanja francoskih poveljnikov, ker se bo vojna med Siamom in Indokino najbrž nadaljevala. Japonci so pozvali svoje državljane, da zapuste Indokino.

Kitajci so prišli v angleško Birmo na siamsko mejo, poročajo iz Tokia. Gre za 20.000 vojakov. Angleži teh vesti ne potrjujejo.

Japonci so napadli Kitajce v pokrajini Honan, pa so bili odbiti.

Angleži v Mandžukuo so dobili ukaz, naj tako zapuste to državo. (DNB.)

Novo letalo, ki leti z brzino 998 km na uro so preskusili v Buffalo v Zedinjenih državah. Imenuje se »Cobra interceptor«. To je sedaj najhitreje vojno letalo na svetu. Letalo se more spuščati z višine 7000 metrov navpično na zemljo.

A. M. de Jong:

[45]

Čuden cerkovnik

OTROŠKA LETA MEREYNTJEJA GEYSENA

Flirefleter je dvignil glavo, smehlja je prikimal in vpadel s svojim baritonom:

Kaj pa drži v rokah, čašico zlato, ah! Čim pije on iz nje, mu poč'lo je srce, mu poč'lo je srce.«

Sedaj je začel peti tudi Geysen s svojim trdim tenorjem in Mereyntje je vzhičen prisluškoval stari pesmi z žalostnim koncem, ko umre vitez in ga potem pokopljejo »pod rožmarinom, kjer so ležali pridni jezdeci.« Ko je pesem izzvenela, je bilo nekaj časa tiho. Mereyntje je pomislil. Spomnil se je, kaj mu je rekel Flirefleter in nenadoma se je začel njegov glasek iz mračnega kota:

»To je bil tudi eden, ki bi bil storil bolje, ako bi bil šel ženskam s poti?«

Trije odrasli so se začudeno spogledali. Potem pa so se začeli prešerno smeјati in njegova mati je vzkljnknila, držeč se z rokama za trebuh, ki se ji je tresel od smeha:

»Oh, ti ljubi drobiž, človek bi počil od smeha. Od kod le ima to otroče te besede? Kar solzna sem od smeha!«

»Tak pedenjmož!« je vriskal Geysen. »Česa vse ti taka mala opica ne oponaša!«

»To je res zabavno, s tem malčkom!« je vzkljnknil Flirefleter začuden in pri tem smeje se, pomežiknil Mereyntjeju, ki pa tega ni videl, ker je od sramu. veš rdeč v glavo in jezen, obrnil hrbet tem presnetim odraslim in s tresočimi rokami naprej gradil stolp, ki se mu je vedno znova podiral.

»Geysenova mati, meni se zdi, da bi nam ti lahko skuhalo kak pošten zalogaj vroče rjave pičake, jaz pa med tem preskrbim nekaj za pod zobe«, je predlagal Flirefleter. »Toda le ne preveč vodeno, čuješ! Danes je baš pravo vreme, da si človek kaj takega poželi!«

Flirefleter je vrgel svoj klobuk v zrak in ga z viška vjel z elegantno kretinjo svoje zmešane glave. Potem jo je s čudno smešnimi koraki krenil proti vratom in ven, na dež, ter se podvizal poševno čez cesto v pekarno, ki je stala onstran ceste.

Geysen je vzel kavin mlinček med kolena, med tem ko je njegova žena zakurila in pristavila vodo na ognjišču. Otroci v kotu so na tihem vriskali od veselja: sedaj bo postalo prijetno, pa tudi za žolodčke bo kaj odpadlo! Ko se je Flirefleter vrnil, mu je voda curljala s klobuka in njegov jopič se je svetil od mokrote. Razposajeno je vrgel mokre capce v kot, z vidnim zadovoljstvom je vsrkaval skozi nos prieten vonj po kavi in si mel svoji veliki roki. Na mizi so ležale papirnate vrečice, polne rozinovitih kruhkov, prest in maslenih pogáč.

»Izgleda, kakor da si se namenil nahraniti celo

sirotišnico!« se je smeјala Geysenova žena in Flirefleter je rekel s prisiljeno nesrečnim obrazom:

»Ali nisimo mi vsi majhne sirote pred Bogom, našim gospodom, ki živi v nebesih in ki nas je samo iz jeze postavil na ta strašni svet!«

»Oh, oh, si pa danes zopet navit!« je rekla veselo Mereyntjejeva mati; med tem ko je zmleto kavo vsipala v ponev. Ko je videla, da so otroci začeli stegovati roke proti papirnatim vrečicam na mizi, je zavpila: »Roke proč od tam, presneti požeruhi! Cakajte, boste že dobili!«

»Kaj pa je notri, mamica?« je vprašala Anica. »Ne bodite radovedni, otroci!« je odgovorila mati, braneč se.

»Pa ti povej, Flirefleter«, se je dobrikal Mereyntje in Flirefleter je odgovoril potihlo, kot da bi razodel veliko skrivnost:

»A, oh, progasti kupčki!«

»Fej!« je rekla Anica nakičeno, ostali pa so bruhnili v smeh.

Tedaj je Flirefleter segel v papirnate vrečice in vsakemu otroku stisnil v roko polno slaščic, nato pa jih je nagnal nazaj v kot. V nizki sobi, z okajenim lesenim stropom, v katero je prodirala skozi okna nestalna svetloba deževnega dne, je postalo prijetno. Kava je razširjala dober vonj. Hrustanje trdih prest je povzročilo, da je turobne ljudi prevzela neka mehko, dim iz pije je plaval v lepih kolobarjih okrog njihovih glav. Pogovor je postal živahnejši. Geysenova je gledala igrajoče se otroke, ki so baš naložili vlak z drobtinami maslenih pogáč.

